

Tips:

- Maak de voorbereidende opgaven voorin in een van de A4-schriften die je gaat gebruiken tijdens de cursus.
- Als een opdracht niet lukt: geen probleem, op de cursus helpen we je verder! Werk de vraag uit tot waar je kunt en ga verder met de volgende opdracht.

Veel succes!

Korte redeneervragen

- 1 Leg uit wat er met de lonen gebeurt als het aanbod van arbeid stijgt.
- 2 Leg uit welke invloed de rente heeft op de hoeveelheid geld die een bank heeft.
- 3 Leg uit wat er met het aanbod van arbeid gebeurt als de lonen stijgen.
- 4 Leg uit wat er met de prijs van aardappels gebeurt wanneer een oogst mislukt.

BBP

In 2015 was het BBP per hoofd van de bevolking in Nederland \$ 42.292. In 2016 was dit \$ 45.294. Deze verandering staat gelijk aan de gemiddelde jaarlijkse groei.

- 5 Bereken de procentuele verandering van 2016 ten opzichte van 2015.

In 2017 neemt de jaarlijkse groei van het BBP per hoofd van de bevolking in Nederland met 2 procentpunt toe ten opzichte van de groei in 2016.

- 6 Bereken de procentuele verandering van 2017 ten opzichte van 2016.

Schoenenwinkels

Het aantal schoenenwinkels is in 2011 ten opzichte van 2010 met 6 % toegenomen. Het totaal aantal verkochte schoenen in Nederland is met 11 % toegenomen.

- 7 Met hoeveel procent is het aantal verkochte schoenen per schoenenwinkel toegenomen?

Participatie

$$\text{Participatiegraad} = \frac{\text{beroepsbevolking}}{\text{beroepsgeschikte bevolking}} \times 100\%$$

De beroepsbevolking bestond in 2010 uit 10.015.000 personen. In 2011 was deze 10.805.000 personen. De beroepsgeschikte bevolking is in 2011 met 6 % gestegen ten opzichte van 2010.

- 8 Met hoeveel procent is de participatiegraad veranderd in 2011 ten opzichte van 2010?

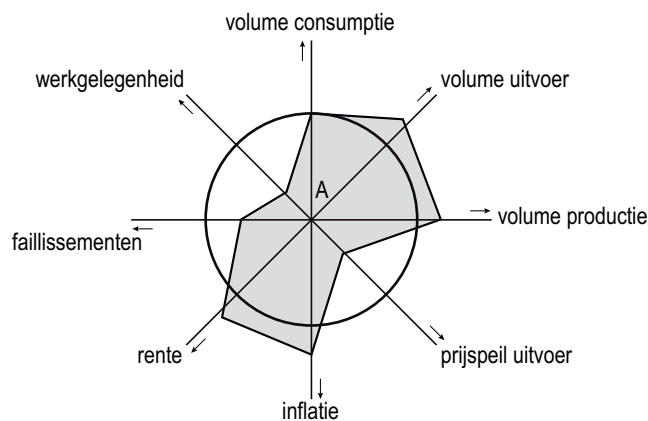
Besparingen

- 9 Lotte legt in 2017 € 2.000,- euro op haar spaarrekening. Zij ontvangt 3 % rente per jaar. Hoeveel geld staat er op haar spaarrekening in 2037?
- 10 Lotte wil in 2037 op wereldreis gaan voor € 4.000,-. Hoeveel geld moet zij extra inleggen in 2017?

Varen op het conjunctuurkompas (Examen EC 2012-I, vraag 15, 17)

Een statistisch bureau van een land publiceert een conjunctuurkompas. Het conjunctuurkompas geeft in een oogopslag een beeld van de economische situatie. Dit kompas wordt opgesteld aan de hand van acht gegevens. Voor elk gegeven is een score bepaald, waarbij geldt dat hoe verder de score van A af ligt, hoe gunstiger dit is voor de groei van de welvaart (in enge zin).

figuur 1 Conjunctuurkompas 2010

Toelichting:

- De scores op de acht gegevens uit 2010 zijn verbonden door een lijn. Deze lijn vormt de buitenrand van het grijze vlak.
 - De scores op de acht gegevens uit 2009 zijn verbonden door een cirkel.
 - Een voorbeeld bij de inflatie: de score op dit gegeven ligt voorbij de cirkel en ligt dus in 2010 hoger dan in 2009. De inflatie heeft zich gunstig ontwikkeld voor de groei van de welvaart en is hier afgenomen.
- 11 Licht het aantal faillissementen in 2010 hoger of lager dan in 2009? Leg het antwoord uit aan de hand van de figuur. Betrek in het antwoord het effect op de welvaart.
- 12 Is de gemiddelde arbeidsproductiviteit in 2010 gestegen of gedaald? Licht het antwoord toe met behulp van de figuur en volgende formule voor de arbeidsproductiviteit:

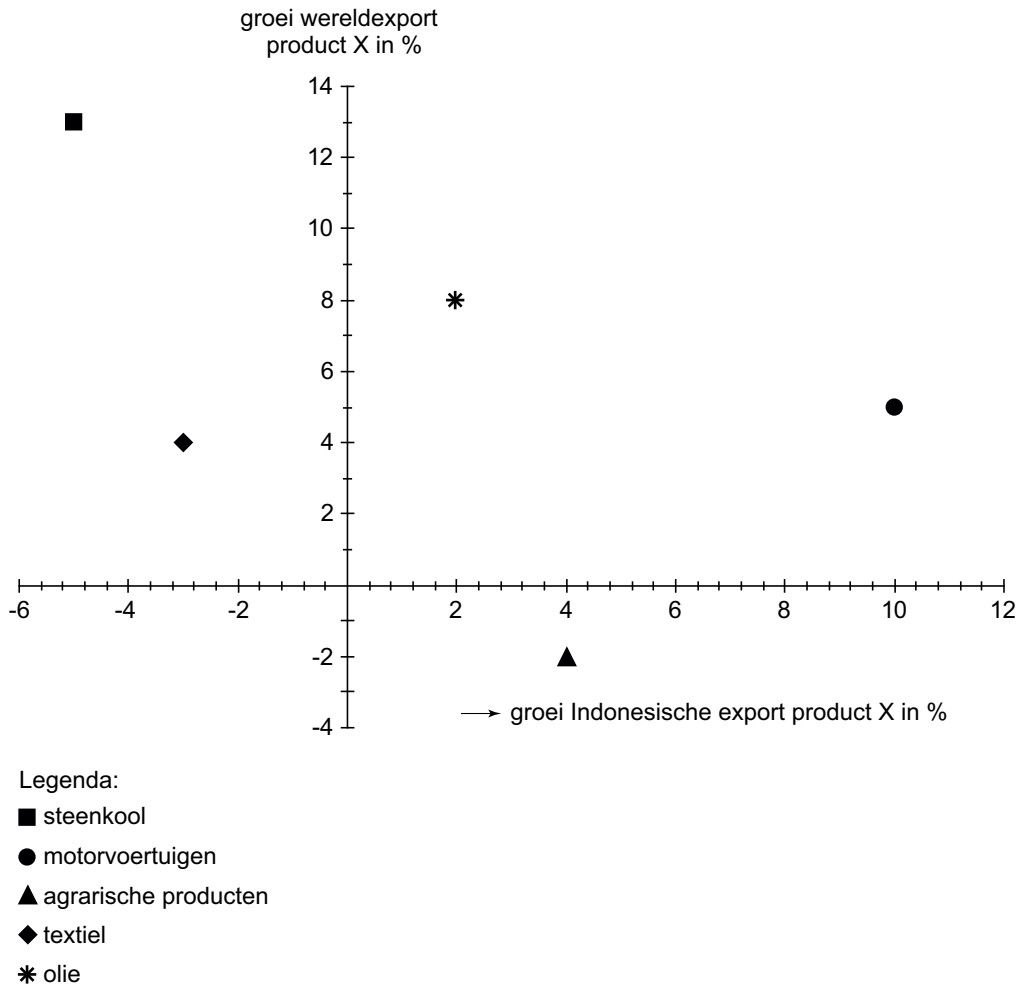
$$Apt = \frac{\text{volume productie}}{\text{werkgelegenheid}}$$

Wordt het voordeel benut? (Examen EC 2012-I, vraag 8)

Indonesië is sinds 1967 lid van de Association of Southeast Asian Nations (ASEAN). Bovendien is het land toen ook lid geworden van de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Een onderzoeksbureau doet onderzoek naar de index van het bewezen voordeel (IBV) gebruikt. Hieronder wordt verstaan: $IBV = \frac{\text{index Indonesische export product X}}{\text{index wereldexport product X}} \times 100$ waarin de X steeds staat voor een van de betrokken producten.

Figuur 2 komt uit dit onderzoek.

figuur 2 Groeicijfers 2006 ten opzichte van 1996

13 Van welke in figuur 2 genoemde producten is de IBV in 2006 hoger dan in 1996?

Lorenz-curve

Maak aan de hand van de gegevens in tabel 1 een Lorenz-curve. In tabel 1 staan de gegevens van België. Vul eerst de tabel in. Cumuleer daarbij de getallen. Cumuleren wil zeggen, dat je steeds een subtotaal maakt door er steeds een groep bij te nemen.

14 Vul in tabel 1 de juiste getallen in.

tabel 1

Aantal mensen	Inkomen per hoofd	Inwoners gecumuleerd		Totale inkomens gecumuleerd	
		Absoluut	Procenten	Absoluut	Procenten
2 mln. mensen	€ 1.000				
3 mln. mensen	€ 1.500				
4 mln. mensen	€ 3.000				
3 mln. mensen	€ 4.000				
Totaal: 12 mln					

15 Teken in onderstaand assenstelsel de Lorenz-curve. Benoem zelf de assen:

Belasting

Piet woont in Frankrijk en verdient daar 50.000 euro per jaar. Piet heeft een hypotheek waarvan de rentelasten (4.000 euro) aftrekbaar zijn. Tabel 2 is het belastingoverzicht van Frankrijk gegeven. De heffingskorting is 2.000 euro.

tabel 2

€ 0 - € 20.000	30%
€ 20.000 - € 40.000	40%
€ 40.000 en hoger	50%

- 16** Bereken het netto inkomen van Piet.
- 17** Wat is het marginale belastingtarief voor Piet? En zijn gemiddelde belastingtarief?

Ter afsluiting

Je hebt de voorbereidende opgaven af, dat is een goed begin van je cursus. Om straks gericht de uitdagingen van economie aan te pakken kan je vast opschrijven welk(e) onderwerp(en) jij lastig vindt en waarom. Dit zorgt ervoor dat onze docenten jou nog gerichter kunnen helpen!